

Oponentský posudek bakalářské práce

Iveta Čermáková

Česká mládež: Porovnání dvou výzkumů delikvence

Autorka předkládané práce si klade za cíl zhodnotit vývoj kriminality dětí a mladistvých v ČR v letech 2000-2012 a přiblížit možné změny ve struktuře spáchaných trestných činů touto věkovou skupinou. K analýze využívá nejen oficiální statistiky Police ČR, které nanejvýš vhodně doplňuje demografickými údaji z Českého statistického úřadu, ale také data ze dvou vln mezinárodního výzkumu delikvence mládeže ISRD. Na základě těchto dat dospívá k řadě zjištění (poklesu kriminality mládeže, proměně struktury trestné činnosti mládeže v případě policejních statistik, konvergence delikvence chlapců a dívek v čase apod.).

Po formální stránce je práce velmi dobře strukturovaná, přehledná, logicky navazuje a pro čtenáře je snadné se v ní rychle zorientovat. Citační schopnosti autorky, která předkládá svoji první (bakalářskou) práci, jsou také na úctyhodné úrovni. Kladně hodnotím zejména použití primárních pramenů v teoretické části práce. Menší pochybení vidím v tom, že autorka nerozlišila odkazy na Hulmákovou [2012], a tak čtenář neví, ke které kapitole (i když v rámci jedné publikace) se autorka odkazuje. Nemohu také najít odkaz na publikaci Matouška a Kroftové [2003] v textu, ačkoliv v seznamu literatury je uvedena. Pokud autorka uvádí, že „k tomuto tématu bylo napsáno již mnoho odborných statí“ (str. 8) apod., bylo by vhodné alespoň některé tyto zdroje také citovat, aby bylo zřejmé, na základě čeho tak usuzuje.

Cíle práce považuji za přesvědčivě prezentované a patřičně zpracované. Autorka správně upozorňuje na změny v zákoně, které mohly vést ke snížení majetkové kriminality, i na problém změny ve formulaci otázek u self-reportových studií. Za velmi pozitivní považuji také rozlišení prevalence delikvence mládeže na základě pohlaví a věku respondentů. Nicméně bych ráda poukázala na několik nejasností, ze kterých vyplývají také mé otázky k obhajobě.

Je na místě ocenit výpočet a použití indexů pro počty stíhaných osob v případě analýzy policejních statistik, autorka by však mohla vysvětlit, proč tímto způsobem již nepřepočítává trestné činy dětí a mladistvých, ačkoliv v grafu č. 1 tyto údaje prezentuje. V závěru podkapitoly pak autorka tvrdí, že pokles kriminality dětí „potvrdily i představené indexy“ (str. 36). Dle mého názoru však mohly potvrdit pouze snižující se počet stíhaných dětí a mladistvých.

Na straně 39 autorka v případě nízkého počtu dvanáctiletých respondentů konstatuje, že „pokud by ovšem tato kategorie byla stejně zastoupena jako v minulé vlně, dá se očekávat, že prevalence delikvence by se zde pohybovala také okolo 13 %“, tedy podobně jako v případě ISRD-2. Prosím autorku o upřesnění toho, jak toto své tvrzení myslela, protože jsem přesvědčena, že nelze usuzovat na takové pravidlo v případě dvou nezávislých náhodně sebraných vzorků.

Jako doplňující otázku bych se autorky zeptala, zda jí napadají i jiné faktory, nejen změna trestního zákoníku a vysoká latence majetkové kriminality, které mohly vést k poklesu tohoto druhu trestné činnosti v čase?

Ačkoli vidím práci jako obzvláště povedenou a pečlivě zpracovanou, hodnotím ji zatím mezi stupni výborně a velmi dobře. Teprve obhajoba ukáže, jaká konečná známka jí má být přidělena.